

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CHEMINIŲ MEDŽIAGŲ IR CHEMINIŲ MIŠINIŲ
ĮSTATYMO NR. VIII-1641 1, 5, 14, 15, 17, 19, 20 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir cheminių mišinių įstatymo Nr. VIII-1641 1, 5, 14, 15, 17, 19, 20 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas), parengtas atsižvelgiant į sukaupą praktinę patirtį ir išskylančias problemas taikant Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir cheminių mišinių įstatymą (toliau – Įstatymas) ir siekiant sudaryti sąlygas tinkamai įgyvendinti 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1021 dėl patvariųjų organinių teršalų (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 2019/1021) 5 straipsnio 2 dalies nuostatas.

Aplinkos ministerija ir jai pavaldžios institucijos sulaukia nemažai klausimų dėl Įstatymo nuostatų taikymo cheminėms medžiagoms ir cheminiams mišiniams, kurie naudojami tvarkant atliekas, gaminant kosmetikos gaminius, vaistinius preparatus. Galiojančiame Įstatyme nurodyta, kad jis netaikomas atliekų, radioaktyviųjų medžiagų ir jų turinčių cheminių mišinių tvarkymui, taip pat galutiniam vartotojui skirtų gaminių tvarkymui: kosmetikos gaminių, maisto produktų, pašarų, vaistinių preparatų ir veterinarinių vaistų, invazinių medicinos priemonių ar priemonių, naudojamų tiesioginiam fiziniam sąlyčiui su žmogaus kūnu. Cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymas apibrėžtas galiojančio Įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje, kaip „cheminių medžiagų gamyba, cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tiekimas rinkai, klasifikavimas, pakavimas, ženklavimas, apskaita, eksportas, naudojimas (įskaitant cheminių mišinių ruošimą ir gaminių gamybą)“.

Ūkio subjektams ir cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūrą vykdančioms institucijoms kyla abejonių ar Įstatymo reikalavimai taikomi cheminėms medžiagoms ir cheminiams mišiniams, kurie naudojami vykdant veiklas, kurioms Įstatymo nuostatos netaikomos. Įstatymas nustato bendruosius cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo reikalavimus, siekiant „užtikrinti saugos ir valdymo priemonių taikymą tvarkant chemines medžiagas ir cheminius mišinius, sumažinti cheminių medžiagų ir cheminių mišinių keliamą riziką ir pavojingųjų cheminių medžiagų ir cheminių mišinių naudojimą, jų neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai, skatinti naudojamas pavojingąsias chemines medžiagas ar cheminius mišinius keisti saugesnėmis alternatyviomis cheminėmis medžiagomis ir cheminiais mišiniais arba technologijomis“. Be to, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006) taikymo išimties numatomos atliekoms, radioaktyviosioms medžiagoms ir informacijos perdavimo reikalavimų išimties galutiniam naudotojui skirtiems gaminiams, tačiau ne jų tvarkymo veiklai. Reguliavimas turi būti patikslintas, nes esminė Įstatymo dalis, apibrėžianti taikymo sritį, turi būti aiški ir ūkio subjektams, ir Įstatymo nuostatų laikymosi priežiūrą vykdančioms institucijoms, o išimties turėtų būti kiek įmanoma labiau suderintos su ES tiesioginio taikymo ir kitų teisės aktų reikalavimais. Be to, Lietuvoje tiesiogiai taikomų ES teisės aktų, reglamentuojančių atskirus produktus, pvz., kosmetikos gaminius, medicinos priemones, vaistinius preparatus, nuostatos ne visada pakankamai aiškos ir tarpusavyje suderintos. Todėl, siekiant pagerinti Įstatymo taikymo srities teisinį aiškumą, būtina pateikti nuorodas į konkrečius ES teisės aktus ir vartoti tuose teisės aktuose ir kituose įstatymuose apibrėžtas sąvokas.

Pasenusios ar nerūpestingai tvarkomos patvariųjų organinių teršalų (toliau – POT) atsargos gali sukelti rimtą pavojų aplinkai ir žmonių sveikatai, pavyzdžiui, užteršdamos dirvą ir gruntinius vandenius. Todėl prievolė ūkio subjektams teikti atitinkamą informaciją apie POT atsargas nacionalinėms kompetentingoms institucijoms nustatyta Reglamente (ES) 2019/1021, kuris įgyvendina Stokholmo konvencijos dėl patvariųjų organinių teršalų nuostatas ES teisėje. Šio reglamento įgyvendinimo praktika parodė, kad trūksta teisinio reglamentavimo nacionaliniame

lygyje – Aplinkos apsaugos agentūrai, atsakingai už Reglamente (ES) 2019/1021 nacionalinėms kompetentingosioms institucijoms nustatytą užduočių vykdymą, siekiant surinkti iš ūkio subjektų reikalingus duomenis apie POT atsargas ir užtikrinti veiksmingą POT atsargų tvarkymą saugiu aplinkai būdu. Aplinkos apsaugos agentūra pranešimų apie POT atsargas (išskyrus polichlorbifenilus (PCB) ir jų atliekas) negauna. Trūkstant duomenų, cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūros institucijos negali užtikrinti efektyvios POT atsargų naudojimo ir tvarkymo priežiūros. Be to, trūksta duomenų nacionalinėms Reglamento (ES) 2019/1021 ir Stokholmo konvencijos įgyvendinimo ataskaitoms apie POT atsargas Lietuvoje parengti.

Šiuo metu cheminių medžiagų gamintojai, importuotojai ar tolesni naudotojai, o tam tikromis sąlygomis ir platintojai, neregistruotas, neautorizuotas, draudžiamas ar ribojamas pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 reikalavimus chemines medžiagas privalo pašalinti ir (ar) susigrąžinti iš rinkos ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo reikalavimų įvykdymo dienos pranešti cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūrą vykdančiai institucijai ir (ar) valstybės įmonei, pateikdami reikalavimų įvykdymą patvirtinančius dokumentus. Praktikoje, susigrąžinti ir (ar) pašalinti iš rinkos chemines medžiagas yra pareikalaujama parengiant privalomąjį nurodymą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 24 straipsnio nuostatomis, apie privalomojo nurodymo įvykdymą reikia informuoti per 2 darbo dienas po įvykdymo (privalomojo nurodymo termino pabaigos), tačiau Įstatymo 19 str. 5 punkte nurodytas ilgesnis laikotarpis, t. y. 5 darbo dienos. Siekiant teisinio aiškumo, šie laikotarpiai turėtų būti suvienodinti. Vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 str. 2 d. 6 p. apibrėžtu teisėkūros aiškumo principu, sukonkretinamos Įstatymo 19 str. 1 punkte vartojamos formuliuotės „nedelsdama“ ir „per šios institucijos nustatytą terminą“, nurodant maksimalius laiko terminus. Be to, kai kuriais atvejais visos ar dalies rinkai pateiktos cheminės medžiagos kiekio pašalinti ir (ar) susigrąžinti iš rinkos techniškai neįmanoma, todėl turėtų būti numatyta galimybė pateikti tai įrodančius dokumentus.

Cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūrą vykdo Vyriausybės paskirtos institucijos ir (ar) valstybės įmonės. Valstybės įmonė „Lietuvos prabavimo rūmai“ vykdo pavojingųjų cheminių medžiagų ir cheminių mišinių ribojimų juvelyriniuose dirbiniuose reikalavimų įgyvendinimo priežiūrą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006, atlikdama tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinę priežiūrą. Kitos valstybės įmonės cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūros nevykdo. Valstybės įmonės „Lietuvos prabavimo rūmai“ teisinė forma pasikeitė į viešąją įstaigą (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. rugpjūčio 11 d. įsakymas Nr. 1K-284), todėl įstatymo tekste žodžiai „valstybės įmonės“ turi būti pakeisti į žodžius „viešosios įstaigos“.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (Institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatoriai – Aplinkos ministerija.

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Taršos prevencijos politikos grupės (vadovas – Vitalijus Auglys, tel. 8 686 46087, el. p. vitalijus.auglys@am.lt), vyresnioji patarėja Donata Pipiraitė-Vališkienė (tel. 8 687 25786, el. p. donata.valiskiene@am.lt) ir patarėja Aurelija Bajoraitienė (tel. 8 618 76434, el. p. aurelija.bajoraitiene@am.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Įstatymo nuostatos netaikomos atliekų, radioaktyviųjų medžiagų ir jų turinčių cheminių mišinių tvarkymui, taip pat galutiniam vartotojui skirtų gaminių tvarkymui: kosmetikos gaminių, maisto produktų, pašarų, vaistinių preparatų ir veterinarinių vaistų, invazinių medicinos priemonių ar priemonių, naudojamų tiesioginiam fiziniam sąlyčiui su žmogaus kūnu. Cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymas apibrėžtas Įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje, kaip „cheminių medžiagų gamyba, cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tiekimas rinkai, klasifikavimas, pakavimas, ženklavimas, apskaita, eksportas, naudojimas (įskaitant cheminių mišinių ruošimą ir gaminių gamybą)“. Reguliavimas turi būti patikslintas, nes ūkio subjektams ir Įstatymo nuostatų laikymosi priežiūrą vykdančioms institucijoms neaišku ar Įstatymo reikalavimai taikomi cheminėms medžiagoms ir cheminiams mišiniams, kurie naudojami vykdant veiklas, kurioms Įstatymo nuostatos

netaikomos, pavyzdžiui, tvarkant atliekas naudojamos įvairios cheminės medžiagos ir cheminiai mišiniai atliekų konteinerių plovimui. Toks reguliavimas klaidinantis, nes Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006) taikymo išimtys numatomos atliekoms, radioaktyviosioms medžiagoms ir informacijos perdavimo reikalavimų išimtys galutiniam naudotojui skirtiems gaminiams, tačiau ne jų tvarkymo veiklai. Pavyzdžiui, visos atliekų regeneravimo formos, įskaitant mechaninį apdorojimą, laikomos gamybos procesu, kada pritaikius vieną ar kelis regeneravimo etapus gaunama viena ar kelios grynos cheminės medžiagos arba cheminės medžiagos mišinyje ar gaminyje ir šios medžiagos nustoja būti atliekomis, todėl tokioms medžiagoms netaikomi atliekų teisės aktų reikalavimai. Prasideda naujas cheminės medžiagos gyvavimo ciklas¹ ir tokiai, iš atliekų gautai, cheminei medžiagai tiesiogiai taikomi Reglamento (EB) Nr. 1907/2006) reikalavimai, kaip ir bet kuriai kitai pagamintai arba į ES importuotai cheminei medžiagai. Atliekų tvarkymo veikla apima ir atliekų regeneravimą, todėl remiantis galiojančiu reguliavimu, kyla abejonių ar regeneruotoms cheminėms medžiagoms (grynomis, mišiniuose ar gaminiuose) taikomas Įstatymas. Reguliavimas turi būti patikslintas, nes esminė Įstatymo dalis, apibrėžianti taikymo sritį, turi būti aiški tiek ūkio subjektams, tiek ir Įstatymo nuostatų laikymosi priežiūrą vykdančioms institucijoms, o išimtys turėtų būti kiek įmanoma labiau suderintos su ES tiesioginio taikymo reikalavimais. Be to, Lietuvoje tiesiogiai taikomų ES teisės aktų, reglamentuojančių atskirus produktus, pvz., kosmetikos gaminius, medicinos priemones, vaistinius preparatus, nuostatos ne visada pakankamai aiškos ir tarpusavyje suderintos. Pavyzdžiui, ES teisės aktuose, nustatančiuose cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimą, pakavimą, ženklinimą ir kitus bendruosius tvarkymo reikalavimus, nurodytas „cheminių medžiagų ir mišinių“ sąvokas visiškai ar iš dalies atitinka kituose ES ir (arba) Lietuvos teisės aktuose nurodytos „gminių“ (pavyzdžiui, kosmetikos gaminių), „priemonių“ (medicinos priemonių), „preparatų“ (vaistinių preparatų) ir kitos sąvokos. Todėl, siekiant pagerinti Įstatymo taikymo srities teisinį aiškumą, būtina pateikti nuorodas į konkrečius ES ir nacionalinius teisės aktus ir vartoti tuose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

Šiuo metu reikalavimas didesnių kaip 50 kg atsargų, kurias sudaro kuri nors iš Reglamento (ES) 2019/1021 I arba II priede² išvardytų cheminių medžiagų³ arba kuriose yra kurios nors iš tų cheminių medžiagų ir kurias naudoti leidžiama, turėtojai pateikti valstybės narės, kurioje atsargos (toliau – POT atsargos) yra, kompetentingai institucijai informaciją apie tų atsargų pobūdį ir dydį nustatytas Reglamento (ES) 2019/1021 5 straipsnio 2 dalyje. Lietuvoje Aplinkos apsaugos agentūra, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. 239⁴ paskirta institucija, atsakinga už Reglamento (ES) 2019/1021 nacionalinėms kompetentingosioms institucijoms nustatytų užduočių vykdymą, ir šio nutarimo 2.2.5 yra įpareigota rinkti įvairius duomenis apie POT, tarp jų ir duomenis apie POT atsargas.

Pasenusios ar nerūpestingai tvarkomos POT atsargos gali sukelti rimtą pavojų aplinkai ir žmonių sveikatai, pavyzdžiui, užteršdamos dirvą ir gruntinius vandenius. Todėl prievolė ūkio subjektams teikti atitinkamą informaciją apie POT atsargas nacionalinėms kompetentingoms institucijoms nustatyta Reglamente (ES) 2019/1021 (5 straipsnio 2 dalis). Reglamentas (ES) 2019/1021 įgyvendina Stokholmo konvencijos dėl patvariųjų organinių teršalų nuostatas ES teisėje.

¹ 2010 m. gegužės mėn. (2 versija) Europos cheminių medžiagų rekomendacijos dėl atliekų ir regeneruotų cheminių medžiagų https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/waste_recovered_lt.pdf/771685ef-fe11-465b-98d7-3d60a7d8ea98

² I priedas. A dalis. Konvencijoje ir Protokole išvardytos cheminės medžiagos ir tik Konvencijoje išvardytos cheminės medžiagos; B dalis. Tik Protokole išvardytos cheminės medžiagos. I priede išvardijamos POT medžiagos, kurių tiekimas rinkai ir naudojimas yra draudžiamas su išimtimis. II priedas. Cheminių medžiagų, kurioms taikomi apribojimai, sąrašas. II priedas kol kas yra tuščias.

³ Patvarios organinės cheminės medžiagos, patvarieji organiniai teršalai

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. kovo 3 d. nutarimas Nr. 239 „Dėl 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1021 dėl patvariųjų organinių teršalų įgyvendinimo“ (toliau – Vyriausybės 2005 m. kovo 3 d. nutarimas Nr. 239)

Šio tiesioginio ES taikymo ES teisės akto įgyvendinimo praktika parodė, kad trūksta teisinio reglamentavimo nacionaliniame lygyje, kompetentingoms institucijoms siekiant surinkti iš ūkio subjektų reikalingus duomenis apie POT atsargas ir užtikrinti veiksmingą POT atsargų tvarkymą saugiu aplinkai būdu. Aplinkos apsaugos agentūra, paskirta institucija⁵, atsakinga už Reglamente (ES) 2019/1021 nacionalinėms kompetentingosioms institucijoms nustatytų užduočių vykdymą, pranešimų apie POT atsargas (išskyrus polichlorbifenilus (PCB) ir jų atliekas) negauna. Apie polichlorbifenilus (PCB), įrangą, kurioje yra PCB arba kuri užteršta PCB, ūkio subjektai teikia duomenis Aplinkos apsaugos agentūrai Polichlorintų bifenilų ir polichlorintų terfenilų (PCB/PCT) tvarkymo taisyklėse, patvirtintose aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. 473, nustatyta tvarka. Šiuo metu Lietuvoje yra likusi ir naudojama įranga, kurioje PCB yra <0,05 proc. skysčio svorio. Ši įranga yra inventorizuota ir bus tvarkoma pasibaigus eksploatacijai, atsižvelgiant į Reglamente (ES) 2019/1021 nustatytus terminus. Šiuo metu yra 7 tokio tipo įrenginiai.

Reglamentas (ES) 2019/1021 įpareigoja POT atsargų turėtojus atsargas tvarkyti saugiu, veiksmingu ir aplinkai saugiu būdu, vadovaujantis atitinkamais nacionaliniuose teisės aktuose nustatytais reikalavimais ir imantis visų tinkamų veiksmų, kad būtų užtikrinta, jog atsargos tvarkomos žmonių sveikatai ir aplinkai saugiu būdu. POT medžiagų, kurių tiekimas rinkai ir naudojimas uždraustas, atsargos turi būti tvarkomos kaip atliekos (Reglamento (ES) 2019/1021 5 straipsnio 1 dalis) ir apie tokias atsargas kompetentingoms institucijoms pranešti nereikia. Šis reglamentas įpareigoja atsakingas ES valstybių narių institucijas stebėti atsargų, apie kurias pranešta (ir kurias sudaro POT medžiagos, kurias naudoti leidžiama išimtiniais atvejais), naudojimą ir tvarkymą. ES valstybių narių atsakingos institucijos Reglamento (ES) 2019/1021 13 straipsnyje nustatyta tvarka Europos cheminių medžiagų agentūrai įpareigosios teikti nacionalines ataskaitas, kurios apima duomenis apie POT atsargas. Nacionalinėms Reglamento (ES) 2019/1021 ir Stokholmo konvencijos įgyvendinimo ataskaitoms parengti trūkstant duomenų apie POT atsargas, Europos cheminių medžiagų agentūrai ir Stokholmo konvencijos sekretariatui pateikiamos neišsamios ataskaitos. Efektyvesnio ir išsamesnio informacijos surinkimo apie POT atsargas siekiama ir ES lygiu, kad būtų užtikrinamas tinkamas Stokholmo konvencijos įsipareigojimų vykdymas. Europos Komisija Reglamentą (ES) 2019/1021 įgyvendinančių nacionalinių kompetentingųjų institucijų susitikimuose nuolat akcentuoja nepakankamą Reglamento (ES) 2019/1021 5 straipsnio 2 dalies reikalavimų įgyvendinimą nacionaliniame lygyje, ragina tobulinti įgyvendinimo mechanizmus. Europos cheminių medžiagų agentūra kartu su Europos Komisija sukūrė vieningą formą, pagal kurią valstybių atsakingos institucijos turi pateikti informaciją apie POT atsargas Europos cheminių medžiagų agentūrai – tokiu būdu siekiama suvienodinti ir sustiprinti duomenų teikimą ES lygiu. Lietuva yra tarp tų ES valstybių narių, kurios teikia Europos Komisijai ir Europos cheminių medžiagų agentūrai neišsamią informaciją apie POT atsargas, t. y. tik apie PCB atsargas. Už netinkamą Reglamento (ES) 2019/1021 reikalavimų įgyvendinimą Lietuvoje galima ES teisės pažeidimo procedūra. Be to, trūkstant duomenų, cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūros institucijos negali užtikrinti efektyvios POT atsargų naudojimo ir tvarkymo priežiūros, neužtikrinamas POT atsargų tvarkymas aplinkai saugiais būdais, neišnaudojamos visos galimos priemonės pasiekti Reglamento (ES) 2019/1021 ir Stokholmo konvencijos tikslą – kuo labiau apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką nuo POT poveikio.

Dėl išvardintų priežasčių tikslinga sustiprinti teisinį pagrindą, informacijos apie POT atsargas teikimo reikalavimus nustatant įstatymo lygmeniu.

Šiuo metu cheminių medžiagų gamintojai, importuotojai ar tolesni naudotojai, o tam tikromis sąlygomis ir platintojai, neregistruotas, neautorizuotas, draudžiamas ar ribojamas pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 reikalavimus chemines medžiagas privalo pašalinti ir (ar) susigražinti iš rinkos ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo reikalavimų įvykdymo dienos pranešti cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūrą vykdančiai institucijai ir (ar) valstybės įmonei, pateikdami reikalavimų įvykdymą patvirtinančius dokumentus. Praktikoje susigražinti ir (ar)

⁵ Vyriausybės 2005 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. 239

pašalinti iš rinkos chemines medžiagas Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos pareikalauja duodant privalomąjį nurodymą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 24 straipsnio nuostatomis, asmuo, kuriam duotas privalomasis nurodymas apie jo įvykdymą aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančią instituciją turi informuoti per 2 darbo dienas po įvykdymo (privalomojo nurodymo termino pabaigos), tačiau Cheminių medžiagų ir cheminių mišinių įstatymo 19 str. 5 punkte nurodytas ilgesnis laikotarpis, t. y., 5 darbo dienos. Siekiant teisinio aiškumo, šie terminai turėtų būti suvienodinti, patikslinant Įstatymo 19 straipsnio 5 punktą. Be to, kai kuriais atvejais visos ar dalies rinkai pateiktos cheminės medžiagos kiekio pašalinti ir (ar) susigražinti iš rinkos techniškai neįmanoma, pavyzdžiui, cheminė medžiaga jau buvo sunaudota dažant paviršius, gaminant gaminius, tiesiant kelią ar statant pastatą. Todėl, atsižvelgiant į reikalavimų praktinio taikymo problematiką, reikia nustatyti galimybę cheminės medžiagos gamintojui, importuotojui ar tolesniam naudotojui pateikti priežiūrą vykdančioms institucijoms ir (ar) viešajai įstaigai dokumentus patvirtinančius, kad cheminės medžiagos pašalinti ir (ar) susigražinti iš rinkos neįmanoma.

Šiuo metu Įstatyme nurodyta, kad cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūrą vykdo Vyriausybės paskirtos institucijos ir (ar) valstybės įmonės. Valstybės įmonė „Lietuvos prabavimo rūmai“ vykdo pavojingųjų cheminių medžiagų ir cheminių mišinių ribojimų juvelyriniuose dirbiniuose reikalavimų įgyvendinimo priežiūrą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006, atlikdama tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinę priežiūrą. Kitos valstybės įmonės cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūros nevykdo. Valstybės įmonės „Lietuvos prabavimo rūmai“ teisinė forma pasikeitė į viešąją įstaigą (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. rugpjūčio 11 d. įsakymas Nr. 1K-284). Todėl įstatymo tekste žodžiai „valstybės įmonės“ turi būti pakeisti į žodžius „viešosios įstaigos“.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siekiama aiškių, nedviprasmiškų ir suderintų su ES cheminių medžiagų tvarkymą reglamentuojančių ir kitų teisės aktų reikalavimais Įstatymo nuostatų, teisinio aiškumo ūkio subjektams ir cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūrą vykdančioms institucijoms taikant įstatymo nuostatas. Patikslinus įstatymo taikymo sritį bus išvengta skirtingų Įstatymo taikymo interpretacijų, teisminių ginčų, tai padės pasiekti pagrindinį tikslą – užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos lygį, tvarkant chemines medžiagas ir cheminius mišinius.

Įstatymo projektu siekiama sudaryti sąlygas tinkamai įgyvendinti Reglamento (ES) 2019/1021 5 straipsnio 2 dalies reikalavimus. Reikalavimas POT atsargų, kurias sudaro kuri nors iš Reglamento (ES) 2019/1021 I arba II priede išvardytų cheminių medžiagų arba kuriose yra tų cheminių medžiagų ir kurias naudoti leidžiama, turėtojai pateikti valstybės narės, kurioje atsargos yra, kompetentingai institucijai informaciją apie tų atsargų pobūdį ir dydį galioja jau seniai. Šis reikalavimas buvo nustatytas ankstesnėje Reglamento (ES) 2019/1021 redakcijoje (2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir tarybos reglamentas (EB) Nr. 850/2004 dėl patvariųjų organinių teršalų ir iš dalies keičiantis Direktyvą 79/117/EEB). Tačiau šio ES tiesioginio taikymo teisės akto įgyvendinimo praktika parodė, kad nepakanka teisinio reglamentavimo nacionaliniame lygyje, kompetentingoms institucijoms siekiant surinkti iš ūkio subjektų reikalingus duomenis apie POT atsargas. Nustačius reikalavimą ūkio subjektams teikti informaciją apie POT atsargas Aplinkos apsaugos agentūrai, bus užtikrinamas tinkamas ne tik Reglamento (ES) 2019/1021 reikalavimų, bet ir Stokholmo konvencijos nuostatų įgyvendinimas; bus sudarytos sąlygos cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymo priežiūrą atliekančioms institucijoms efektyviau vykdyti POT atsargų, apie kurias pranešta, naudojimo ir tvarkymo stebėseną ir priežiūrą, bus užtikrinta, jog atsargos tvarkomos žmonių sveikatai ir aplinkai saugiu būdu.

Tikslinamos nuostatos, susijusios su neregistruotų, neautorizuotų, draudžiamų ar ribojamų cheminių medžiagų pašalinimu ir (ar) susigražinimu iš rinkos, sutrumpinant pranešimo apie reikalavimų įvykdymo terminą nuo 5 iki 2 darbo dienų, taip siekiant suderinamumo su Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 24 straipsnio nuostatomis. Siekiant

teisinio aiškumo dėl neregistruotų, neautorizuotų, draudžiamų ar ribojamų pagal Reglamento EB Nr. 1907/2006 reikalavimus cheminių medžiagų pašalinimo ir (ar) susigrąžinimo iš rinkos reikalavimų, siūloma nustatyti galimybę cheminės medžiagos gamintojui, importuotojui ar tolesniam naudotojui pateikti priežiūrą vykdančioms institucijoms ir (ar) viešajai įstaigai dokumentus patvirtinančius, kad cheminės medžiagos pašalinti ir (ar) susigrąžinti iš rinkos neįmanoma, pavyzdžiui, kai cheminė medžiaga sunaudota gaminio gamyboje, statinio statyboje ir pan.

Įstatymo projekte žodžiai „valstybės įmonės“ keičiami į žodžius „viešosios įstaigos“, atsižvelgiant į vienintelės valstybės įmonės „Lietuvos prabavimo rūmai“, kuri vykdo pavojingųjų cheminių medžiagų ir cheminių mišinių ribojimų juvelyriniuose dirbiniuose reikalavimų įgyvendinimo priežiūrą pagal Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006, atliekant tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinę priežiūrą, teisinės formos pasikeitimą į viešąją įstaigą. Šie pakeitimai atitinka Viešojo administravimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatą, nes viešajai įstaigai „Lietuvos prabavimo rūmai“ suteikti įgaliojimai atlikti funkcijas Viešojo administravimo įstatymo 6 straipsnio 4 punkte nustatytoje viešojo administravimo srityje, tai yra teisės aktų įgyvendinimo ir laikymosi priežiūros srityje. Viešoji įstaiga „Lietuvos prabavimo rūmai“ vykdo tauriųjų metalų ir brangakmenių priežiūrą Lietuvoje, įgyvendindama Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinę priežiūros įstatymą. Atlikdama gaminių sudėties laboratorinę analizę, gana dažnai susiduria su juvelyriniais dirbiniais, kurie gali būti nesaugūs ir neatitikti Reglamente (EB) Nr. 1907/2006 nustatytų apribojimų reikalavimų. Todėl šiai viešajai įstaigai suteikti įgaliojimai vykdyti pavojingųjų cheminių medžiagų ir cheminių mišinių ribojimų juvelyriniuose dirbiniuose reikalavimų įgyvendinimo priežiūrą yra tiesiogiai susiję su viešosios įstaigos veiklos tikslais ir nėra valstybės ar savivaldybių institucijų ar įstaigų, kurioms šie įgaliojimai galėtų būti suteikti.

Tikslinamos Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies ir Įstatymo priedo nuostatos, išbraukiant nuorodas į Europos Sąjungos teisės aktų paskelbimo šaltinį, vadovaujantis Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1R-72 „Dėl nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus teikimo teisės aktuose reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, bus suderintos galiojančių teisės aktų nuostatos, sudaromos sąlygos efektyviau vykdyti patvariųjų organinių teršalų atsargų naudojimo ir tvarkymo stebėseną, priežiūrą ir atsargų tvarkymą žmonių sveikatai ir aplinkai saugiu būdu. Neigiamų pasekmių nenumatoma. Priimto Įstatymo projekto įgyvendinimui papildomų biudžeto lėšų nereikės, bus naudojami institucijoms skirti asignavimai.

Administracinė našta ūkio subjektams, priėmus Įstatymo projektą mažareikšmė ir nevertinta pinigine išraiška, vadovaujantis Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos patvirtinimo“ 5 punktu, nes informacinį įpareigojimą įvykdyti užtruks mažiau kaip dvi valandas per metus ir jis aktualus ne daugiau kaip 10 įmonių. Dėl patikslintos Įstatymo taikymo srities administracinės naštos ūkio subjektams neatsiranda.

Konsultacijos su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene vykdomos paskelbus Įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemėje.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymo projektas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės. Atlikus teisės akto antikorporcinį vertinimą poveikis korupcijai nenustatytas.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Neigiamo poveikio verslo sąlygoms ir jo plėtrai nenumatoma.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams
 Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą reikės pakeisti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 12 d. įsakymą Nr. D1-462 „Dėl duomenų ir informacijos apie chemines medžiagas ir cheminius mišinius teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu nesiūloma naujų sąvokų, nekeičiamos dabar galiojančios sąvokos, todėl įstatymo projektas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka nevertinamas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir kitų Europos Sąjungos dokumentų nuostatas.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymo projektą Aplinkos ministerija iki 2024 m. liepos 31 d. pakeis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 12 d. įsakymą Nr. D1-462 „Dėl duomenų ir informacijos apie chemines medžiagas ir cheminius mišinius teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projekto įgyvendinimas papildomų išlaidų iš valstybės biudžeto nepareikalaus.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados
 Negauta.

15. Įstatymų projektų reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai: „cheminė medžiaga“, „cheminis mišinys“, „tiekimas rinkai“, „cheminių medžiagų ir mišinių tvarkymas“, „patvarieji organiniai teršalai“, „atsargos“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikšmingi pagrindimai ir paaiškinimai
 Nėra.